T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/123
KARAR NO : 2022/149
KARAR TR : 21/03/2022

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M..T
Vekili : Av. M.B
Davalı : Artuklu Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A.D

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin sevk ve idaresindeki .. .. plaka sayılı aracıyla Mardin ... ilçesi ... Mahallesi ... nolu sokak üzerinde .... ve ..... siteleri arasında bulunan dik yokuştan polis lojmanları istikametine doğru seyir halindeyken, yokuşun sonuna geldiğinde daha önce yapılmış yol çalışmasından kalan beyaz kum üzerinde ilk olarak patinaj çekmesinin ardından direksiyon hakimiyetini kaybederek geri geri kayması sonucunda, ilk önce sağ arka kısmının ... Sitesi duvarına daha sonra ön tarafının .... sitesi duvarına çarpması sonucu tek taraflı yaralanmalı trafik kazası meydana geldiğini, kazada müvekkilinin ve onun yanında bulunan hamile arkadaşının yaralandığını, bu kazanın oluşumunda yol yapımından sorumlu olan Mardin Artuklu Belediyesinin, 2918 sayılı Kanun'un 14/1 (karayolu üzerinde araç ve yaya trafiğini güçleştirecek tehlikeye sokacak veya engel yaratacak şekilde bir şey dökmek ve bırakmak) maddesi gereğince kusurlu olduğunun kaza tespit tutanağı ile tespit edildiğini, kaza sonucunda aracın yüksek miktarda hasar alarak kullanılmayacak duruma geldiğini, araçta meydana gelen hasarın yolun kötü olması ve yol asfaltlama çalışması esnasında yola mucurların saçılmasından kaynaklandığını ifade ederek; müvekkilinin aracında meydana gelen zarardan dolayı fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla kaza tarihinden itibaren mevduata uygulanan en yüksek faiziyle birlikte 65.000 TL'nin tazminine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Mardin 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 24/05/2021 tarihli ve E.2021/276, K.2021/741 sayılı kararı ile,** davaya bakmanın idare mahkemesinin görevinde olduğu, HMK 114/1-b ve HMK 115/2 maddeleri gereğince dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Dosyada yapılan incelemede davacının kaza yapmasına sebep olarak yola dökülen mucurdan kaynaklı olduğu iddia edilmiş olup; dava konusu uyuşmazlığın idari hizmetin yerine getirilmesinde kusurlu hizmet nedeniyle meydana gelen maddi zararın tazmini esasına dayandığı; dolayısı ile uyuşmazlığın tam yargı davası olması nedeniyle dava konusu uyuşmazlıkta mahkememizin görevli olmadığı, davaya bakma görev ve yetkisinin Mardin İdare Mahkemesi olduğu anlaşılmakla davanın HMK 114/1-b, 115/2 maddeleri gereğince dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddi yönünde aşağıdaki hüküm kurulmuştur"*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4 . **Mardin 3. İdare Mahkemesi 24/01/2022 tarihli ve E.2022/206 sayılı kararı ile,**2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 2., 3., 7., 110. ve geçici 21. maddelerine yer verdikten sonra; uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"2918 sayılı Yasa'nın110. maddesinde yer alan hüküm nedeniyle öncelikle görevli yargı yerinin belirlenmesi gerekmektedir. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesiyle Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla*

kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkeme olan Uyuşmazlık Mahkemesinin bu konudaki kararlarının irdelenmesi de yararlı olacaktır.

18.06.2012 gün ve 28327 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına bakıldığında, köprüde trafik kazası yaparak yaşamını yitiren şahsın yakınları tarafından, yolun ve köprünün yol bakım, onarım ve yapımının uygun olmadığı, hiçbir işaretlemenin bulunmadığı, bu eksiklerin oluşan kazaya büyük ölçüde sebebiyet verdiği, kazanın hizmet kusuru nedeniyle meydana geldiği ileri sürülerek açılan tazminat davasında çıkan görev uyuşmazlığı sonucu Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 04.06.2012 gün ve E:2012/107, K:2012/134 sayılı kararı ile "2918 sayılı Yasanın 110. Maddesinin 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe girdiği gözetildiğinde, göreve ilişkin hükmün bu tarihten önce idari yargı yerinde açılmış olan davalara uygulanmayacağı açıktır. Bu durumda, görev maddesinin yürürlük tarihi olan 19.1.2011 tarihinden önce (14.5.2010 tarihinde) idari yargı yerinde açılmış olan iş bu davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği"ne karar verilmiş, yine resmi bir aracın yolda bulunan rögar kapağına çarpması nedeniyle hasara uğraması sonucu açılan dava sonucunda çıkarılan görev uyuşmazlığı sonucu Mahkemenin, 04.06.2012 gün ve E:2012/101, K:2012/133 sayılı kararı ile "2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği"ne karar verilmiştir.

...

Bakılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun yukarıda belirtilen 7. maddesi ile davalı idareye verilmiş görev, yetki ve sorumlulukların gereği gibi yerine getirilmediğinden bahisle açıldığı ve aracın karayolu üzerinde maddi hasara uğradığı hususları dikkate alındığında, bu doğrultuda 2918 sayılı Kanun'dan doğan sorumluluk davası kapsamında bulunduğu ve aynı Kanun'un yukarıda metni yazılı 110. maddesi hükmü uyarınca ve kesin olan Uyuşmazlık Mahkemesi kararları da dikkate alındığında davada adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 18.10.2021 günlü, E:2021/485, K:2021/549 sayılı kararı da aynı yöndedir."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

6. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

8. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

9. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

10. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına

giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin, Muammer TOPAL'ın başkanlığında,ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 21/03/2022 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, karayolunda meydana gelen tek taraflı ve yaralamalı trafik kazası nedeniyle oluşan zararların davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

14. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

15. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, Kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup,esasitibariylegörevkonusundaverilmişbirkararduveAnayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

16. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Mardin 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Mardin 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/05/2021 tarihli ve E.2021/276, K.2021/741 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Mardin 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Mardin 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/05/2021 tarihli ve E.2021/276, K.2021/741 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

21/03/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş Kanun'unda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 21/03/2022

ÜYE
Ahmet ARSLAN